

2. ÁLLOMÁS

A MERKÚR

A Merkúr a Naprendszer nagybolygói közül a legkisebb, és egyben a Naphoz legközelebb keringő bolygó. Típusát tekintve a Föld típusú, azaz a kőzet-bolygók közé soroljuk.

Nevét gyors mozgása miatt a görög Hermészről, az istenek hírnökétől kapta. A római mitológiában Mercurius volt a megfelelője.

A Messenger a Merkúr mellett
Messenger and Mercury

A Merkúr olyan közel kering a Naphoz, hogy megfigyelése komoly nehézségekbe ütközik, hiszen a legnagyobb látszó távolsága a Naptól 28°.

Megfigyelésre a kora esti vagy a kora hajnali órákban van lehetőség a legnagyobb elongációjára idején. Mivel a Föld és a Nap között kering, a Holdhoz hasonló fázisváltozásokat figyelhetünk meg a bolygón.

TUDTA-E...

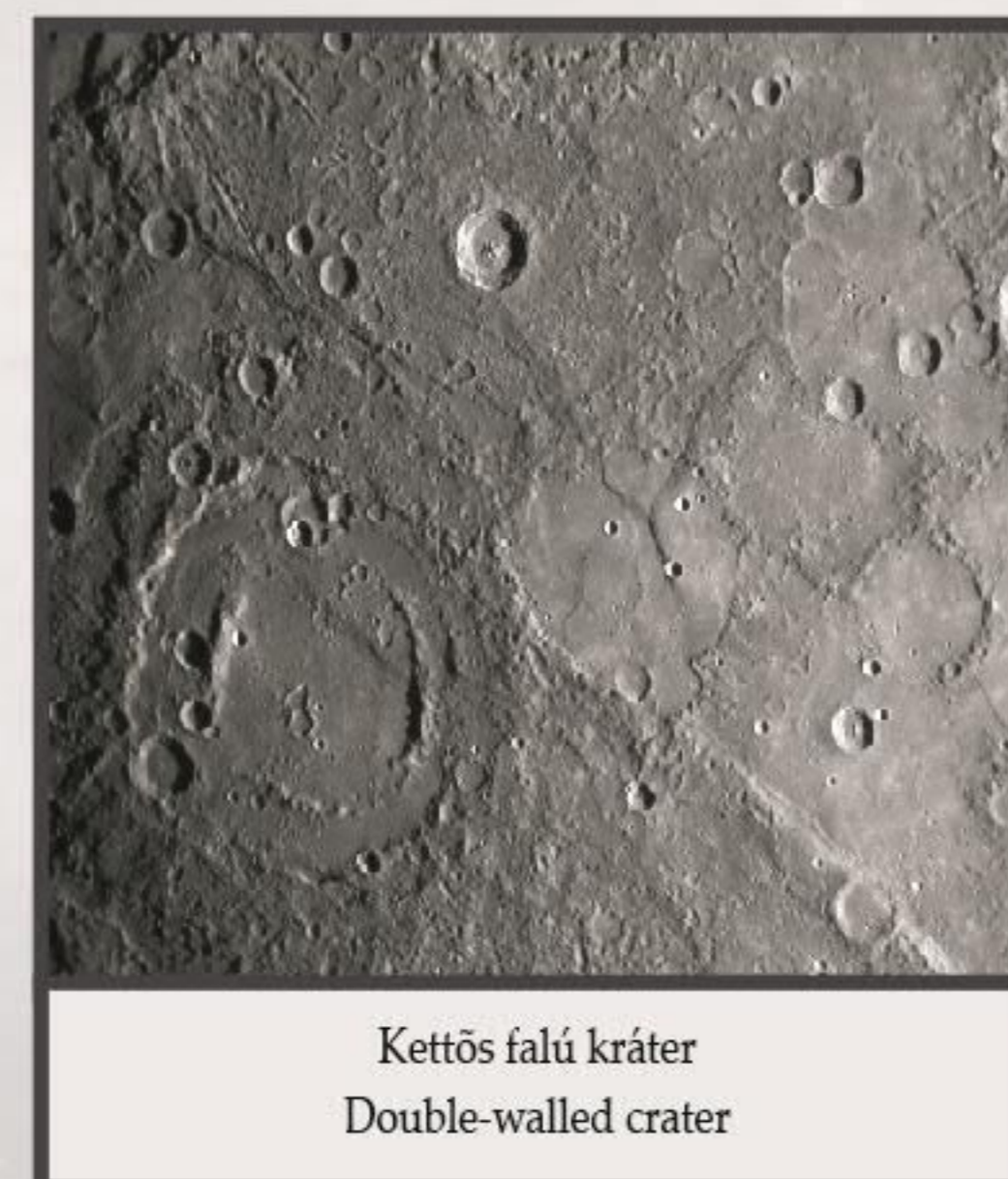
1. A 4. század előtt a görög csillagászok két bolygónak gondolták aszerint, hogy napkeltekor vagy napnyugtakor volt látható. Előbbi az Apollón, utóbbi a Hermész nevet kapta.

2. Az első ismert megfigyeléseket egy asszír csillagász készítette az időszámításunk előtti 14. század környékén. A Merkúr megnevezésére használt ékírásos szó UDU.IDIM.GU.UD átírva „Azugró bolygó”.

3. A Merkúron öt magyar vonatkozású elnevezés található. Bartók Béláról, Jókai Mórról, Liszt Ferencről, Munkácsy Mihályról és André Kertész magyar származású fotóművészről neveztek el krátert.

Felszínét tekintve nagyon nagy hasonlóságot mutat a Holddal. Mindenfelé kráterek tucatjai láthatók, néhol pedig viszonylag sima felszínű nagy medencék találhatók. Felszíni alakzatait az emberi műveltség nagy alakjairól - főként tudósok, írók, költők, művészek, zeneszerzők - nevezték el.

Shakespeare, Dosztojevszkij, Beethoven, Tolsztoj, Ibsen, Chopin, Bach neve mellett megtalálhatjuk egy-egy kráter nevében Bartók Béla és Jókai Mór nevét is.

Kettős falú kráter
Double-walled crater

A Merkúr nagyon lassan forog a tengelye körül. Egy merkúri nap 58,6 földi nappal egyenlő. Egy merkúri év pedig 88 földi napig tart. A lassú tengely körüli forgás és a közeli naptávolsága miatt a Merkúr nappali oldalán a felszíni hőmérséklet elérheti a 400 °C-t is. Az éjszakai oldalon ez -180 °C. Ez a legnagyobb hőingadozás, amelyet a Naprendszeren belüli bolygón mértek.

A Merkúr távcsöves megfigyelések csak a bolygó fázisváltozásainak észlelésére van lehetőség. Nagyon izgalmas jelenség a bolygó Nap előtti átvonulása is. Legközelebb 2016 május 9-én figyelhetünk meg Merkúr-átvonulást, a következőre pedig 2019. november 11-én kerül sor. Ezt követően 13 évig nem láthatunk ilyet.

Fodor Antal írása alapján

AZ ÉGITEST FŐ PARAMÉTEREI:

Átmérő: 4.880 km,
a mini Naprendszerben 1,4 cm

Naptól való átlagos távolsága:
57.909.176 km,
a mini Naprendszerben 130 m

FACT SHEET:

Diameter: 3 030 miles,
in the mini Solar System: 1.4 cm

Average distance from the Sun:
35 983 094 miles,
in the mini Solar System: 130 m

2ND STOP

MERCURY

Mercury rotates around its axis very slowly. A day on Mercury is equivalent to 58.6 terrestrial days. One year on Mercury lasts 88 terrestrial days. Due to the slow rotation and the closeness to the Sun, temperatures can reach 400 °C on the side facing the Sun. On the night side, the temperature is -180 °C. This is the largest temperature gradient measured on any planet in the Solar System.

The planet can only be observed by telescope during its phase changes. Mercury's transits in front of the Sun are also very exciting events. Mercury's next solar transit will take place on 9 May 2016, followed by another one on 11 November 2019. After that, there will be no more transits for 13 years.

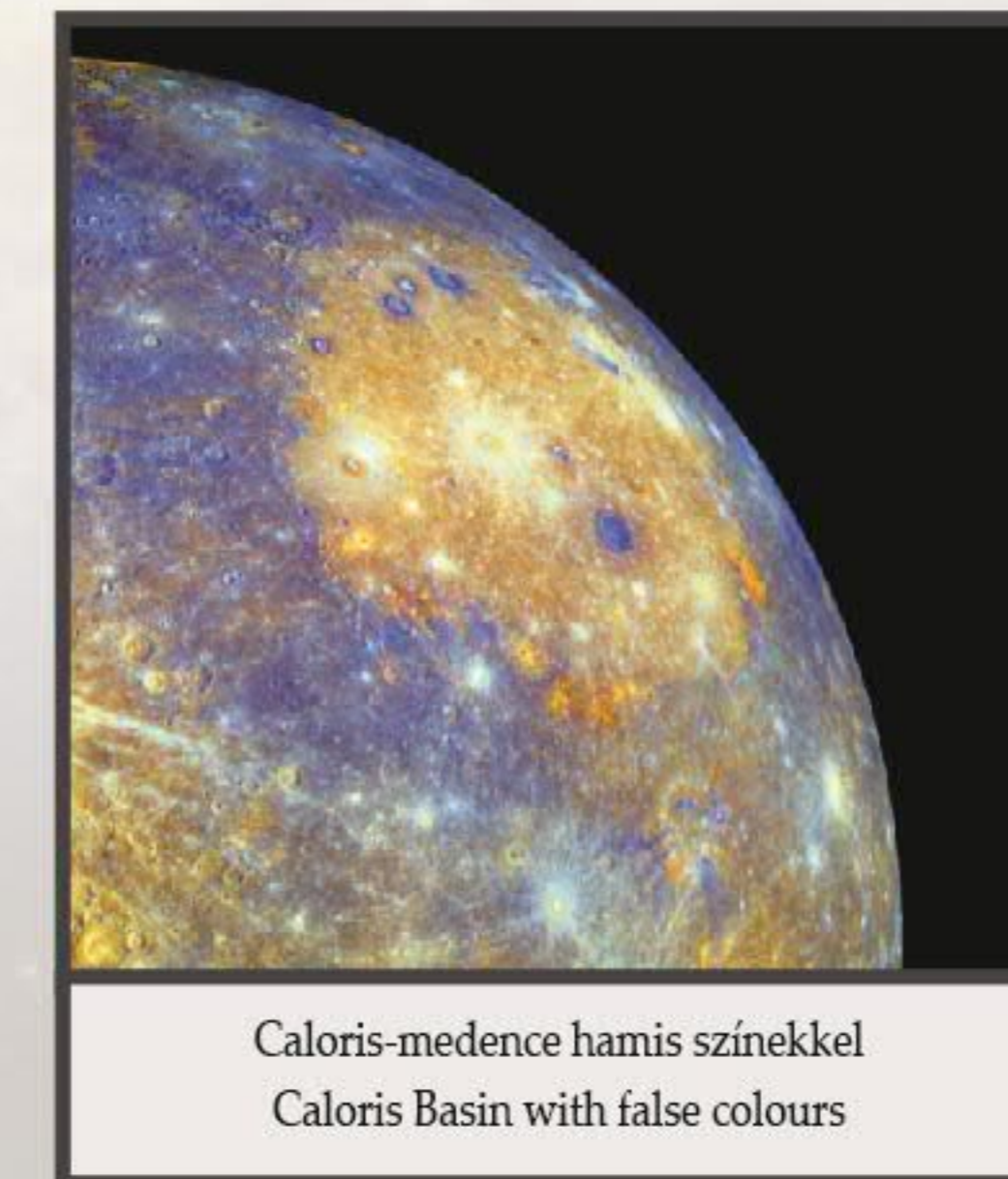
Based on a text by Antal Fodor

Mercury is the smallest of the Solar System's planets, and the planet that orbits closest to the Sun. Typologically, it belongs to terrestrial – i.e. rocky – planets.

The fast-moving planet was named after the messenger of the gods, Hermes, or, as he is known in Roman mythology, Mercury.

Mercury orbits the Sun so closely that the proximity makes observing the planet rather difficult: the largest apparent distance is only 28°.

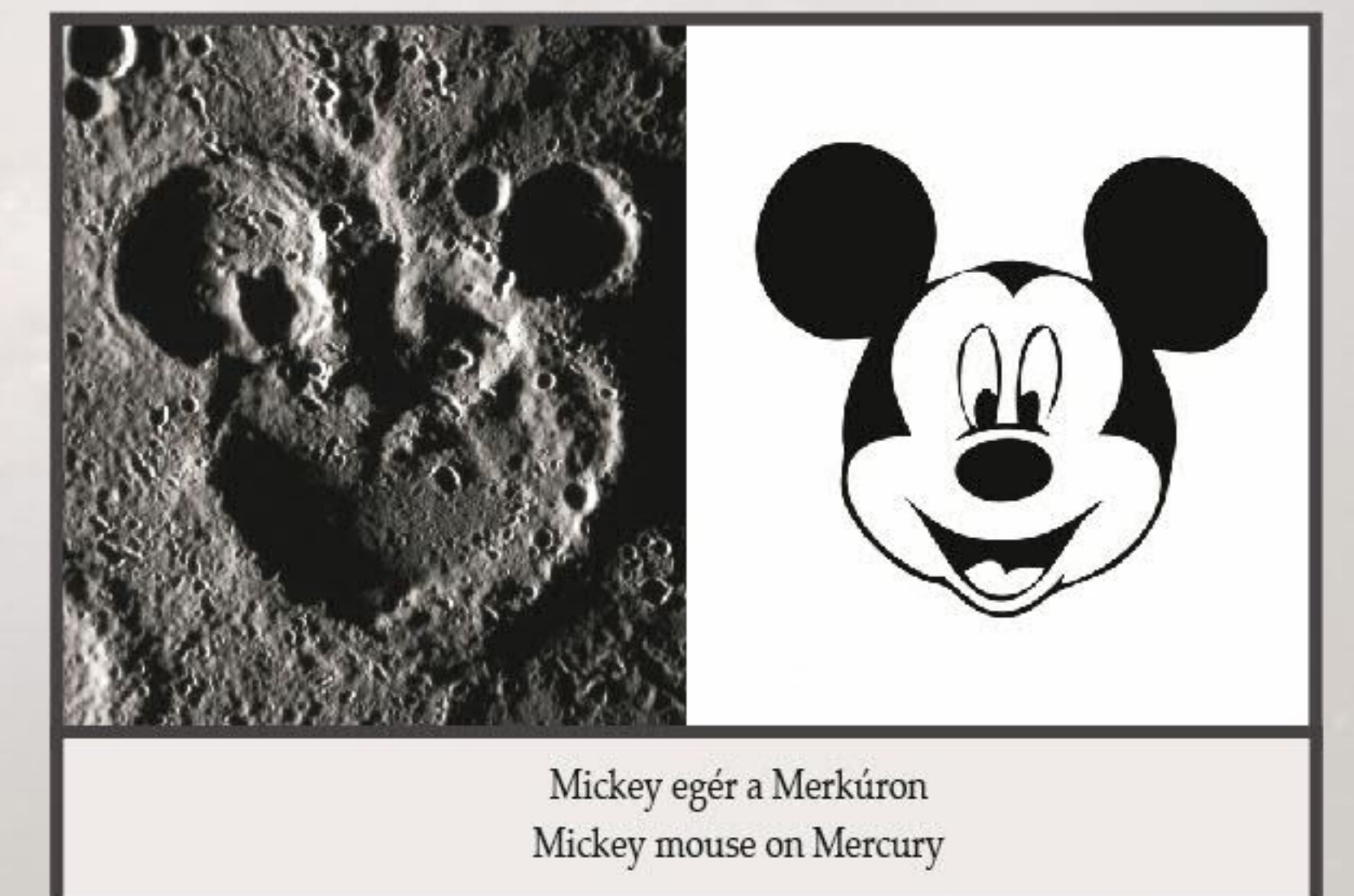
Mercury can be observed during the early evening or early dawn, at the time of greatest elongation. As it is between Earth and the Sun, it has phase changes like the Moon.

Caloris-medence hamis színekkel
Caloris Basin with false colours

Its surface is very similar to that of the Moon. It is covered by dozens of craters in many areas, but it also has some rather large basins where the surface is relatively smooth. Most of the formations on its surface were named after scientists, writers, poets, artists, composers and other greats of human culture.

Craters were named after Shakespeare, Dostoevsky, Beethoven, Tolstoy, Ibsen, Chopin and Bach, as well as Béla Bartók and Mór Jókai.

Mickey egér a Merkúron
Mickey mouse on Mercury

DID YOU KNOW ?

1. Until the 4th century, Greek astronomers thought Mercury was two separate planets, based on observations made at sunrise and sunset. The former was named Apollo, the latter Hermes.

2. The first known observations were made by an Assyrian astronomer around the 14th century BC. The word for Mercury is transcribed from cuneiform writing as UDU.IDIM.GU.UD, "Jumping Planet".

3. There are five Hungarian place names on Mercury: craters were named after Béla Bartók, Mór Jókai, Ferenc Liszt, Mihály Munkácsy and André Kertész, the Hungarian-born photographer.

SÜLYSÁP

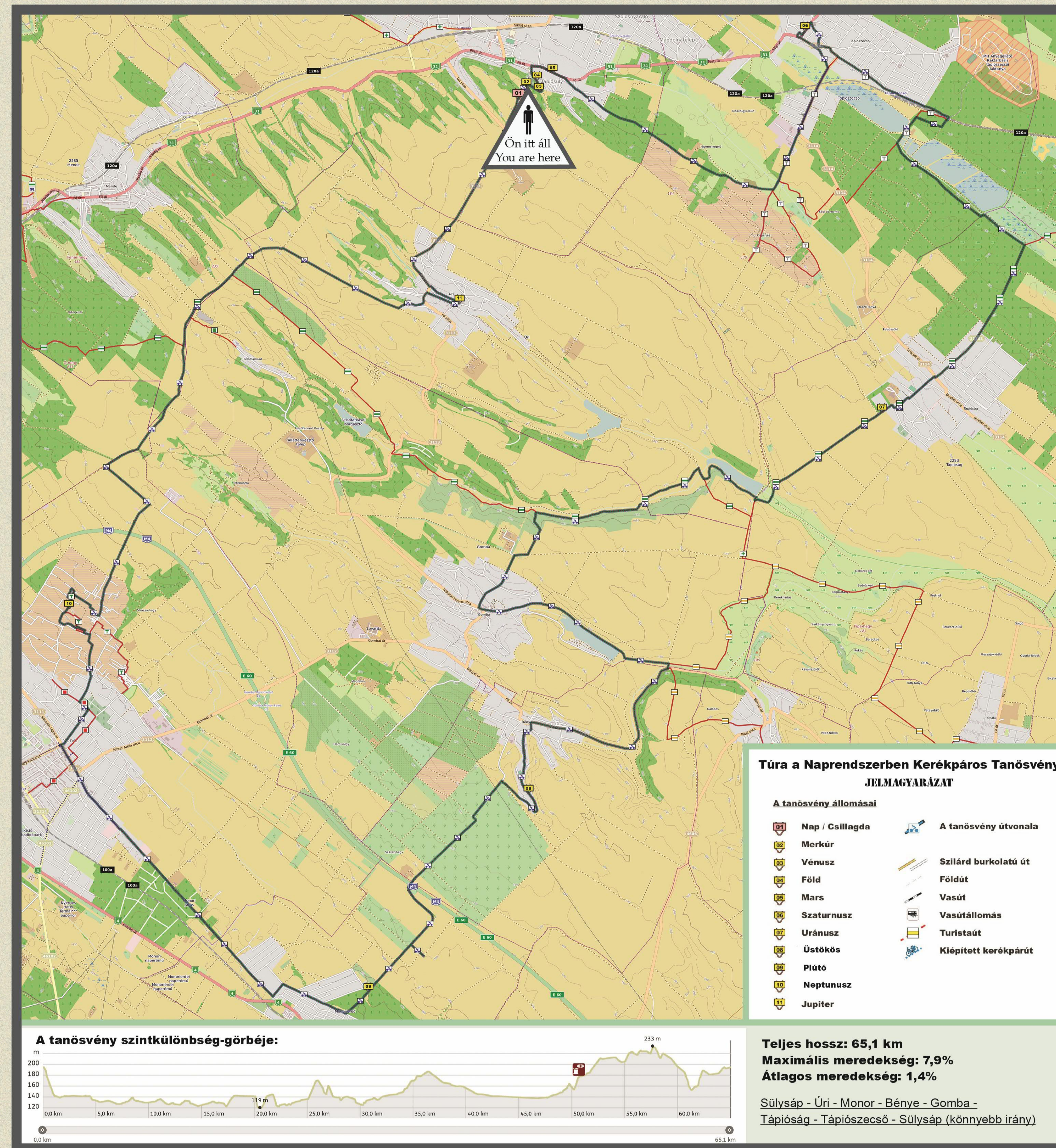
Sülysáp területe már több mint hatezer éve lakott. **A 13. században említik először írásos források** a nagyközség korábbi neveit: (Tápió)Sáp, (Tápió)Süly és Oszlár.

A település egyik legmeghatározóbb épülete a késő-barokk stílusban 1770 körül épült **Sőtér-kastély**. A **Grassalkovich-vadászlak** falai között pedig a szabadságharc idején néhány napra Petőfi Sándor is megpihent.

A **Hevesy-kúria** eredetileg klasszicista stílusban épült 1840 körül. Sajnos, már csak az egyik szárnya áll, de díszes nagykapuja ma is megtekintésre érdemes. Az épület falán **Hevesy György Nobel-díjas kémikusunk** emléktáblája látható. A Hevesy park, mely a Sápi-patak jobb partján húzódik, és mintegy 5 hektáros területet fed le, az egykori ártéri növényzetet őrzi, keleti része pedig egy régóta gondozott park képét mutatja. Itt találhatóak Sülysáp legidősebb tölgyfái, melyek a százszentendős kort is meghaladják.

A településen **két katolikus templom** szolgálja a hívőket. A Kisboldogasszony tiszteletére szentelt, 1498-ban épült római katolikus templom gótikus jegyei még ma is megfigyelhetők. Harangját 1789-ben szentelték fel, tornya 1819-ben újult meg. A Szent István király tiszteletére emelt római katolikus templom mellett áll a barokk stílusú Szentháromság-szobor. Két Nepomuki Szent János-szobrot is megtekinthetnek az érdeklődők.

A Sülyi temetőben található az ún. **Olasz emlékmű**, melyet a Fiumei Tanulmányok Társasága állított 1996-ban, tisztelegve **az I. világháborúban itt létesített fogolytáborban elhunyt 129 olasz polgár** emléke előtt.

SÜLYSÁP

The territory of Sülysáp has been inhabited for more than six thousand years. The early predecessors of the town of Sülysáp, (Tápió) Sáp, (Tápió) Süly and Oszlár were **first mentioned in written documents in the 13th century**.

One of the most important buildings in the town is the late Baroque **Sőtér Castle**, built around 1770. The **Grassalkovich Hunters' House** which hosted Hungarian poet and revolutionary Sándor Petőfi for a few days during the Hungarian Revolution of 1848.

The **Hevesy Mansion** was originally built in Classicist style around 1840. Unfortunately, only one wing is left standing, but the ornamental main gate is still there and well worth a visit. On the wall, there is a memorial plaque to **György Hevesy, a Hungarian Nobel laureate in physics**. The 5-hectare Hevesy Park lies on the right bank of the Sápi creek, conserving the floodplain flora, with a well-kept park on the Eastern side. This is also where the oldest, more than 100-year-old oak trees of Sülysáp stand.

The town has **two Catholic churches**. The Roman Catholic church built in 1498 and consecrated in the honour of the Nativity of Mary shows Gothic traits. Its bell was blessed in 1789 and the tower was renovated in 1819. Beside the Roman Catholic church built in the honour of king Saint Stephen I of Hungary stands a Baroque statue of the Holy Trinity. The town also has two statues of John of Nepomuk.

The Süly cemetery contains the so-called **Italian Monument**, erected by the association Fiumei Tanulmányok Társasága in 1996 **in memory of the 129 Italian citizens who died here in the prisoner camp set up in the town during the First World War**.

